

31 Οκτωβρίου 2023

Κύριο Μάκη Κεραυνό
Υπουργό Οικονομικών
Υπουργείο Οικονομικών
Λευκωσία

Έντιμε κύριε Υπουργέ

Θέμα: Εισηγήσεις/απόψεις ΣΕΛΚ για την περαιτέρω ανάπτυξη του Τομέα των Επιχειρηματικών Υπηρεσιών, της οικονομίας και της ανταγωνιστικότητας γενικότερα

Ο Σύνδεσμος Εγγεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ) βρίσκεται στο προσκήνιο των δράσεων για τη συνεχή ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου και ειδικότερα του τομέα των Επιχειρηματικών και Επαγγελματικών Υπηρεσιών.

Διαχρονικά, ο ΣΕΛΚ συμμετέχει σε διάφορες ημερίδες, συναντήσεις, διαβουλεύσεις και επαφές με κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς, ως και με τα κοινοβουλευτικά κόμματα και τους κοινωνικούς εταίρους, υποβάλλοντας προτάσεις επιδιώκοντας την μεγέθυνση του τομέα των υπηρεσιών, την ενδυνάμωση της καλής φήμης και αξιοπιστίας της χώρας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της συνεχούς ανάπτυξης της οικονομίας.

Στο πλαίσιο αυτό, διά του παρόντος, υποβάλλουμε ενδεικτικά μια σειρά από επιμέρους εισηγήσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας, στην επαύξηση της ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας της χώρας, ως επίσης στην περαιτέρω ενδυνάμωση του ρυθμιστικού και λειτουργικού πλαισίου της χώρας, το οποίο κρίνουμε ότι έχει άρρηκτη διασύνδεση με τη φήμη της χώρας. Από αυτές, ενδεχομένως κάποιες να είναι πιο άμεσα εφαρμόσιμες από άλλες ενώ, κάποιες ίσως να τύχουν εφαρμογής σε κατοπινό στάδιο απαιτώντας προηγουμένως περισσότερη μελέτη και ανάλυση.

1. Θέματα που απορρέουν από Ευρωπαϊκές Οδηγίες

Για σκοπούς καλύτερου συντονισμού μεταξύ της κυβέρνησης, του Κοινοβουλίου και των φορέων που καλούνται να υποβάλουν σχόλια και εισηγήσεις στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, καθώς και για μεγιστοποίηση των επιθυμητών αποτελεσμάτων ως χώρα σε σχέση με την οριστικοποίηση των Ευρωπαϊκών Οδηγιών σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) γίνεται εισήγηση όπως:

- όταν αποστέλλεται πρόσκληση από οποιοδήποτε Υπουργείο για δημόσια διαβούλευση σε προτάσεις ή οδηγίες της ΕΕ, προτείνεται όπως μαζί με την πρόσκληση **να διαβιβάζεται στους ενδιαφερόμενους φορείς ένδειξη ως προς τις προθέσεις της κυβέρνησης σε σχέση με τις προτάσεις ή οδηγίες της ΕΕ**, δηλαδή αν συμφωνεί, διαφωνεί ή αν αναγκαστικά θα πρέπει να ακολουθήσει για πολιτικούς λόγους τις πιο πάνω προτάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα μπορούσαν, όπου είναι απαραίτητο, να προτάξουν τα κατάλληλα επιχειρήματα για να υποστηρίξει η κυβέρνηση τη θέση της προς την ΕΕ. Είναι σημαντικό να γνωρίζουν οι φορείς ποιες είναι οι προθέσεις/επιδιώξεις της κυβέρνησης, έτσι ώστε οποιαδήποτε σχόλια και παρατηρήσεις δοθούν να είναι γόνιμα και υποβοηθητικά στο όλο έργο, συμβάλλοντας έτσι εποικοδομητικά και αποτελεσματικά ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό για τη χώρα, είτε ενισχύοντας τις θέσεις της κυβέρνησης υποστηρίζοντας την, είτε, αν υπάρχει διαφορετική άποψη, περιορίζοντας τυχόν κινδύνους ή άλλες συνέπειες για τα συμφέροντα της χώρας, είτε προστατεύοντάς την από ενέργειες που ενδεχομένως να εκφεύγουν από το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Επί της ουσίας, οι ακόλουθες Ευρωπαϊκές Οδηγίες επηρεάζουν σημαντικά την Κύπρο, είτε με αρνητικές οικονομικές συνέπειες είτε από πλευράς διαδικασιών συμμόρφωσης και καλής εικόνας της χώρας:

- **Οδηγία του Συμβουλίου “Business in Europe: Framework for Income Taxation” Ref. Ares (2022)708603 - 13/10/2022 (“the Initiative”), γνωστή ως «BEFIT»**
- **Οδηγία του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης της κατάχρησης εικονικών οντοτήτων για φορολογικούς σκοπούς και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ”, γνωστή και ως “Unshell Directive”.**
- **Νομοσχέδιο για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων στη βάση της Οδηγίας της ΕΕ «Foreign Direct Investment Screening Directive».**
- **Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2464 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2022 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014, της οδηγίας 2004/109/ΕΚ, της οδηγίας 2006/ 43/ΕΚ και της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες, γνωστή ως «Corporate Sustainability Reporting Directive» (CSRD).**

Ο ΣΕΛΚ υπόβαλε τις γραπτές του παραστάσεις, τόσο στην ΕΕ (για τις δύο πρώτες, αφορά στην υιοθέτηση ενιαίας φορολογικής πολιτικής στην ΕΕ, καταργώντας βασικές αρχές της ΣΛΕ) και στο ΥΠΟΙΚ (και για τις τρεις). Οι πρώτες δύο βρίσκονται ακόμα σε πρώιμο στάδιο επεξεργασίας από την ΕΕ, ενώ για την τελευταία η Κύπρος είναι ίσως η τελευταία χώρα (μαζί με την Ελλάδα) που δεν την έχει υιοθετήσει. Η προώθηση σχετικού τελικού νομοσχεδίου προς την Βουλή των Αντιπροσώπων αποτελεί άμεση προτεραιότητα.

Σε ότι αφορά στην Οδηγία «**CSRD**», ο ΣΕΛΚ έχει προβεί σε όλες τις ενέργειες που τον αφορούν, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλία με όλους τους αρμόδιους φορείς που επηρεάζονται, πχ Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Ενέργειας, Βιομηχανίας και Εμπορίου, Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, την ΑΔΕΕΛΕπ και άλλους. Βάσει του χρονοδιαγράμματος της ΕΕ, η Οδηγία θα πρέπει να μεταφερθεί σε εθνικό δίκαιο μέχρι τις 30 Ιουνίου 2024, με ημερομηνία έναρξης της ισχύος την 1^η Ιανουαρίου 2025.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας να τις συζητήσουμε όλες ενδελεχώς.

2. Θέματα Φορολογίας

Στην ενότητα αυτή θα θέλαμε να εγείρουμε τα ακόλουθα θέματα:

α) Θέσπιση Φορολογικού Συμβουλίου

Με σκοπό τη θέσπιση σε ανώτερο επίπεδο μιας εθνικής φορολογικής στρατηγικής, η οποία να διέπει το φορολογικό μέλλον της χώρας, τόσο για φοροεισπρακτικούς σκοπούς όσο και για ενίσχυση της θέσης της Κύπρου ως ένας διεθνής επιχειρηματικός προορισμός κύρους και αξίας, γίνεται εισήγηση όπως εξεταστεί η δημιουργία ενός θεσμού για αυτά τα θέματα, ήτοι ενός Φορολογικού Συμβουλίου, το οποίο θα είναι ένα επιτελικό σώμα υπό την προεδρία του Υπουργού Οικονομικών, και στο οποίο να συμμετέχουν οι πιο αρμόδιοι φορείς όπως, πχ ο Έφορος Φορολογίας, το Τελωνείο και οι σχετικοί επαγγελματικοί και παραγωγικοί φορείς της οικονομίας. Βασικοί όροι εντολής του Συμβουλίου θα είναι η διαμόρφωση της εθνικής φορολογικής στρατηγικής και πολιτικής, η παρακολούθηση των διάφορων διεθνών εξελίξεων καθώς και οι σχετικές Οδηγίες της ΕΕ, η ενίσχυση της φορολογικής συνείδησης και της συμμόρφωσης, η παρακολούθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής του έργου για τον φορολογικό μετασχηματισμό καθώς και η ενδυνάμωση της Κύπρου ως ένας αξιόλογος διεθνής προορισμός για επιχειρηματική και επενδυτική δραστηριότητα. Επίσης, θα μπορεί να αξιολογεί τη λειτουργία του Τμήματος Φορολογίας, υποστηρίζοντας το όπου κριθεί απαραίτητα και, την ίδια ώρα, να αποτελεί τη δίοδο με το Υπουργείο Οικονομικών σε θέματα ευρύτερης πολιτικής.

β) Φορολογικός Μετασχηματισμός

Ο ΣΕΛΚ κατά τα τελευταία χρόνια, από διάφορα βήματα, προβάλλει την ανάγκη για να μετεξελιχθεί το υφιστάμενο φορολογικό καθεστώς, το οποίο θεσπίστηκε το 2002, σε ένα μοντέρνο, ευέλικτο, απλοποιημένο, διαφανές και παραγωγικό σύστημα, το οποίο να λαμβάνει υπόψη τις σημερινές και αναμενόμενες μελλοντικές συνθήκες, υποστηρίζοντας την ίδια ώρα τόσο τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Κράτους, όσο και την κοινωνική πολιτική και τον παραγωγικό ιστό της χώρας.

Προτείνουμε όπως εξεταστεί εξυπαρχής ολόκληρο το φάσμα της φορολογίας και των υφιστάμενων διαδικασιών και πρακτικών, με σκοπό μια συνολική, οριζόντια και λειτουργικά εφαρμόσιμη λύση. Λόγω του μεγέθους του έργου και της εξειδικευμένης γνώσης σε διεθνές επίπεδο που θα απαιτηθεί, η εισήγησή μας είναι όπως

συμμετάσχουν στο έργο εμπειρογνώμονες και από το εξωτερικό, όπως είχε γίνει επιτυχώς και κατά την προηγούμενη φορολογική μεταρρύθμιση το 2001-2, με σκοπό να κεφαλαιοποιήσουμε τις γνώσεις, την τεχνογνωσία και τις καλύτερες διεθνείς πρακτικές. Παράλληλα, λόγω της ανεξαρτησίας τους από τα κυπριακά δεδομένα, οι τυχόν εισηγήσεις τους αναμένεται να είναι αντικειμενικές και συμβατές με τις αναμενόμενες διεθνείς επιταγές, ενισχύοντας έτσι και τη διεθνή αντίληψη ως προς τις προθέσεις της χώρας.

Την ίδια ώρα, οι εξελίξεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο με την «Πράσινη Συμφωνία» της ΕΕ και την επικέντρωση στην «πράσινη φορολόγηση» παρουσιάζονται ως επιταχυντές για μια σοβαρή προσαρμογή στα δεδομένα όπως αυτά διαμορφώνονται.

Ως εκ τούτου, ο φορολογικός μετασχηματισμός θα χρειαστεί να περιλαμβάνει τόσο νομοθετικές ρυθμίσεις, όσο και επιχειρηματικές, λειτουργικές και μηχανογραφικές ρυθμίσεις, έτσι ώστε το νέο μοντέλο να λειτουργεί σε ένα πλήρως ψηφιοποιημένο περιβάλλον ενώ, θα στηρίζει φορολογικά και τον μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό για μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας, «Όραμα 2035».

Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό μέσω του νέου φορολογικού μοντέλου, να καθοριστεί και το μέγεθος της κοινωνικής πολιτικής του Κράτους, στη βάση των οικονομικών του δυνατοτήτων.

Η Κυβέρνηση πρόσφατα εξάγγειλε την έναρξη του έργου, αναθέτοντας την εκπόνηση της σχετικής μελέτης στο Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ).

Ως ΣΕΛΚ χαιρετίσαμε την εξαγγελία για την έναρξη του έργου και εκφράσαμε την ικανοποίηση μας που τελικά οι διαχρονικές μας παραινέσεις εισακούσθηκαν από την κυβέρνηση. Διατηρούμε όμως την άποψη ότι, ο ΣΕΛΚ, ως το καθ' ύλην αρμόδιο και σχετικό σώμα με το συγκεκριμένο αντικείμενο, τα μέλη του οποίου θα κληθούν να εφαρμόσουν στην πράξη την όποια μεταρρύθμιση προκύψει και να αποτελέσουν τον συνδετικό αγωγό μεταξύ των επιχειρήσεων και του κράτους, θα ήταν φρονιμότερο και επωφελέστερο για τη διαδικασία, να είχε θεσμική συμμετοχή στο σχεδιασμό και στην εκτέλεση του έργου. Όπως παρουσιάστηκε στο πλάνο του έργου κατά την εναρκτήρια του εκδήλωση πρόσφατα, αντιλαμβανόμαστε ότι η συμμετοχή μας θα περιοριστεί στο πλαίσιο των καθορισμένων κύκλων δημόσιας διαβούλευσης με το ΚΟΕ. Εξυπακούεται ότι, θα συνδράμουμε τη διαδικασία με την τεχνογνωσία και εμπειρία μας με αντικειμενικό και ανεξάρτητο τρόπο, υποβάλλοντας τις εισηγήσεις και τα σχόλιά μας όποτε αυτά ζητηθούν. Βεβαίως, οι τελικές μας θέσεις επί του νομοσχεδίου που θα ετοιμαστεί ως προϊόν της πιο πάνω μελέτης και διαβούλευσης, θα εκφραστούν στο στάδιο της συζήτησης του θέματος ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, όταν θα φτάσει εκείνη η ώρα. Θεωρούμε ότι, καταλυτικό συστατικό στην αποτελεσματική μεταρρύθμιση θα αποτελέσει η τεχνολογία και η αυτοματοποίηση των μηχανογραφικών διαδικασιών, τόσο εσωτερικά στο Τμήμα Φορολογίας όσο και για τους φορολογούμενους, απλοποιώντας τις διαδικασίες, περιορίζοντας τυχόν λάθη και παραλήψεις, ελαχιστοποιώντας τη γραφειοκρατία και την αθέμιτη παρεμβολή του ανθρώπινου παράγοντα και ενισχύοντας την φοροεισπρακτική δυνατότητα του Κράτους και τη διαφάνεια.

γ) Φορολογική Δικαιοσύνη

Ανεξάρτητα από την πορεία του έργου της φορολογικής μεταρρύθμισης, είναι σημαντικό να ενισχυθεί και να ενδυναμωθεί το πλαίσιο της φορολογικής δικαιοσύνης, μέσω του θεσμού του Εφοριακού Συμβουλίου (ΕφΣυ), το οποίο ως ιεραρχικό όργανο ελέγχει τις αποφάσεις της διοίκησης, ήτοι του Τμήματος Φορολογίας, προς όφελος του φορολογούμενου. Το ΕφΣυ αποτελεί μια απαραίτητη δικλείδα ασφαλείας και μέτρο απονομής δικαιοσύνης, ως επίσης βήμα για περαιτέρω βελτίωση των εργασιών του Τμήματος Φορολογίας, διασφαλίζοντας έτσι αφενός τα κρατικά φορολογικά έσοδα και, αφετέρου, το περί δικαίου αίσθημα στον φορολογούμενο. Είναι έντονη μας πεποίθηση ότι, ο θεσμός αυτός χρειάζεται αναβάθμιση ενώ, είναι επίσης σημαντικό να μελετηθεί η νομική του διάσταση για πιθανή μετεξέλιξή του σε διοικητικό δικαστήριο, με εξειδίκευση στα φορολογικά θέματα.

Παράλληλα, κρίνουμε ότι, η απονομή της φορολογικής δικαιοσύνης αρχίζει από το ίδιο το Τμήμα Φορολογίας, μέσω της διαδικασίας υποβολής εντάσεων. Έχουμε την άποψη ότι, η υφιστάμενη διαδικασία χρήζει αναθεώρησης, με την εξέταση των ενστάσεων να γίνεται από ανεξάρτητο λειτουργό του Τμήματος. Είμαστε της άποψης ότι, το συγκεκριμένο θέμα εμπίπτει στο ευρύτερο πλαίσιο του έργου για τη φορολογική μεταρρύθμιση.

δ) Ρύθμιση των φορολογικών συμβούλων

Οι φορολογικοί σύμβουλοι υπόκεινται σε ρύθμιση και σε εποπτεία σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στην Κυπριακή νομοθεσία δεν υπάρχει οποιαδήποτε σχετική πρόνοια εκτός από πολύ συγκεκριμένες αναφορές. Επιμέρους απαιτήσεις υπάρχουν σε ό,τι αφορά στην υποβολή της φορολογικής δήλωσης εισοδήματος εταιρείας (έντυπο «ΤΦ 4») και στην ετοιμασία εκθέσεων για σκοπούς ενδο-ομιλικών συναλλαγών (Transfer Pricing). Είμαστε της άποψης ότι, με βάση τις αυξανόμενες απαιτήσεις από την ΕΕ όσο από άλλους διεθνείς οργανισμούς, έχει ωριμάσει ο χρόνος για να μελετηθεί μια αντίστοιχη ρύθμιση και στην Κύπρο. Γνώμη μας είναι ότι, το συγκεκριμένο θέμα εμπίπτει στο ευρύτερο πλαίσιο του έργου για τη φορολογική μεταρρύθμιση. Σε περίπτωση που το Υπουργείο σας αποφασίσει να το μελετήσει περαιτέρω, ο ΣΕΛΚ είναι πρόθυμος να διαβουλευθεί με το Υπουργείο και να αναλάβει τη συγκεκριμένη εργασία, σε συνεργασία με το Τμήμα Φορολογίας.

3. Συμβουλευτική Οικονομική Επιτροπή (ΣΟΕ) του Υπουργείου Οικονομικών

Η ΣΟΕ είναι ένα δημιούργημα προ πολλών ετών, η οποία ήταν αδρανής για χρόνια, καταγράφοντας υποτυπώδη, και ενδεχομένως χωρίς πραγματική ουσία, δραστηριότητα τα τελευταία λίγα χρόνια. Σε αυτήν συμμετέχουν οι εργοδοτικές οργανώσεις (ΚΕΒΕ / ΟΕΒ) και οι συντεχνίες. Κατά την άποψή μας πρόκειται για παρωχημένο θεσμό όπως έχει διαμορφωθεί, ο οποίος χρήζει είτε κατάργησης είτε μετεξέλιξης.

Πρότασή μας είναι η μετεξέλιξη της ΣΟΕ σε ένα σύγχρονο θεσμικό, συμβουλευτικό όργανο το οποίο να μπορεί να λειτουργήσει στο πλαίσιο των δεδομένων του σήμερα

και του αύριο, παράγοντας έτσι ουσιαστικό έργο για το ευρύτερο εθνικό και δημόσιο συμφέρον. Συμμετοχή στον θεσμό αυτό θα μπορούσαν να είχαν, πέραν των υφιστάμενων φορέων, σύγχρονοι θεσμικοί φορείς της Πολιτείας και της κοινωνίας όπως: ο Ειδικός Σύμβουλος του Προέδρου για θέματα Οικονομίας, ο Πρόεδρος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου, ο ΣΕΛΚ, ο Σύνδεσμος Τραπεζών και άλλοι. Η νέα ΣΟΕ θα μπορούσε να αποτελούσε συμβουλευτικό εργαλείο για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Υπουργό Οικονομικών.

4. Μακροπρόθεσμος στρατηγικός σχεδιασμός για ανάπτυξη της οικονομίας «Όραμα 2035»

Ο ΣΕΛΚ αποτελεί ένθερμο υποστηρικτή της μακροχρόνιας στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας «Όραμα 2035», όπως αυτό έχει εκπονηθεί από το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου. Κρίνουμε ότι, είναι εξόχως σημαντικό να υπάρξει μια συντονισμένη προσπάθεια για εφαρμογή του, όσο και για την παρακολούθηση της υλοποίησης του, στη βάση των χρονοδιαγραμμάτων και των επιμέρους στόχων που έχουν τεθεί.

Η εφαρμογή του πιο πάνω στρατηγικού σχεδίου θα βοηθήσει σημαντικά όλους τους τομείς ανάπτυξης της χώρας, δίδοντας έμφαση και πόρους εκεί όπου φαίνεται να υπάρχουν οι περισσότερες προοπτικές και τα περισσότερο συγκριτικά πλεονεκτήματα. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του, θα απαιτηθεί η εμφύσηση της κατάλληλης κουλτούρας και συνείδησης τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Συνυφασμένο με το «Όραμα 2035» είναι ασφαλώς και υλοποίηση του Προγράμματος Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο οποίο η Δημοκρατία δεσμεύθηκε έναντι της ΕΕ.

5. Οικονομική Διπλωματία

Πρόκειται για ένα πολύ ενδιαφέροντα θεσμό, ο οποίος ξεκίνησε με μεγάλες προσδοκίες, όμως παρατηρήσαμε στην πορεία ότι σταδιακά έχει ατονήσει. Με σκοπό την ουσιαστική αναβίωση του θεσμού, επαναλαμβάνουμε την πρότασή μας για σύσταση ενός συμβουλευτικού οργάνου αποτελούμενο από κρατικούς φορείς και φορείς του ιδιωτικού τομέα που είναι σχετικοί για να βοηθήσουν την κυβέρνηση να επιτύχει του στόχους της, τη βελτίωση / αναστροφή της εικόνας της Κύπρου στο διεθνές επιχειρηματικό σκηνικό και ενδυνάμωσή της φήμης της ως περιφερειακό επιχειρηματικό κέντρο κύρους. Συνδέεται άμεσα τόσο με όλα τα θέματα της οικονομίας που αναφέρονται πιο πάνω, καθώς και με το «Όραμα 2035». Εξάλλου, μια τεράστια πρόκληση που καλείται να διαχειριστεί η Δημοκρατία είναι η βελτίωση και ενίσχυση της φήμης και της εικόνας της Κύπρου διεθνώς, και η συμβολή της διπλωματίας είναι εκ των ων ουκ άνευ στην προσπάθεια αυτή.

6. Διαφθορά / Διαφάνεια

Ενδεχομένως η διαφθορά να αποτελεί το σημαντικότερο ζήτημα που απασχολεί τους πολίτες σήμερα, δείχνοντας την απαξίωσή τους στο πολιτικό, θεσμικό και κρατικό σκηνικό. Παράλληλα, αποτελεί σημείο αναφοράς και σε διεθνή μέσα μαζικής ενημέρωσης, διερευνητικής δημοσιογραφίας και άλλους φορείς, γεγονός που επηρεάζει την εικόνα της χώρας.

Είναι συνεπώς κεφαλαιώδης η άμεση εφαρμογή καλών πρακτικών διακυβέρνησης, μαζί με την κατάλληλη και αποτελεσματική εφαρμογή των προνοιών του περί Γενικών Αρχών Διοικητικού Δικαίου Νόμο. Στο πλαίσιο αυτό δύναται να περιληφθούν:

- Η αξιοκρατική λειτουργία της ΕΔΥ και της ΕΕΥ για διορισμό/προαγωγή εργαζομένων στο δημόσιο τομέα.
- Ο διορισμός κρατικών αξιωματούχων και μελών των συμβουλίων των ημικρατικών οργανισμών.
- Επιτάχυνση των διαδικασιών του ψηφιακού μετασχηματισμού και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-governance) στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η εφαρμογή μηχανογραφικών συστημάτων περιορίζει την γραφειοκρατία, την αθέμιτη παρεμβολή του ανθρώπινου παράγοντα, την μείωση του χρόνου διεκπεραίωσης της εργασίας και επαυξάνει την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία της διαδικασίας.
- Η ουσιαστική και με νόημα υποβολή της δήλωσης για το «ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ» των αξιωματούχων και άλλων Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων. Ο ΣΕΛΚ έχει υποβάλει τις εισηγήσεις του στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου και παραμένει στη διάθεση της κυβέρνησης και της Βουλής για περαιτέρω συζήτηση του σημαντικού αυτού θέματος.

Συγκεκριμένα, για το εν λόγω ζήτημα προτείνουμε όπως αρμόδια αρχή για την εφαρμογή και παρακολούθησή του θέματος του Πόθεν Έσχες να είναι το Τμήμα Φορολογίας μέσω της διαδικασίας της υποβολής της «Κεφαλαιουχικής Κατάστασης (Capital Statement)». Είναι πολύ σημαντικό να ξεκαθαριστεί νομοθετικά τι αποτελεί εισόδημα, οι πηγές του και ο τρόπος που επιβεβαιώνεται, συγκρίνεται σε καθορισμένη περίοδο και αποτιμάται. Ήδη, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλοι επαγγελματίες, όπως λογιστές και δικηγόροι, διαπιστώνουν την πηγή εισοδημάτων / πλούτου των πελατών τους (source of funds / source of wealth), στο πλαίσιο των ελέγχων δέουσας επιμέλειας στη βάση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος.

- Ενίσχυση και στήριξη της Αρχής Καταπολέμησης της Διαφθοράς, με περισσότερα νομικά εργαλεία και ανθρώπινους πόρους. Είναι σημαντικό να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες για ψήφιση των εκκρεμούντων Κανονισμών για να τεθούν σε ισχύ οι νομοθεσίες στο πλαίσιο αυτό που ψηφίστηκαν κατά το 2022.

- Ο διαχωρισμός των ανεξάρτητων θεσμών και ο σεβασμός εκάστου στο ρόλο του και στη συνταγματική ή νομοθετική του αρμοδιότητα.

7. Χρηματοπιστωτικός Τομέας

Διατηρούμε την πεποίθηση ότι, παρόλη τη βελτίωση της αξιοπιστίας και του αξιόχρεου του χρηματοπιστωτικού τομέα, για πολλούς αυτόδηλους λόγους είναι καίριας σημασίας η προσέλκυση στην Κύπρο μεγάλων τραπεζικών ιδρυμάτων διεθνούς βεληνεκούς και εκτοπίσματος. Μια τέτοια εξέλιξη θα ανέβαζε σημαντικά την αξιοπιστία της χώρας ως επιχειρηματικό κέντρο, ενώ θα λειτουργούσε και ως ασπίδα προστασίας έναντι εξωγενών κινδύνων. Την ίδια στιγμή, μια εξέλιξη σαν αυτή θα μπορούσε να βοηθούσε σημαντικά στην ομαλοποίηση της αγοράς μέσω διευρυμένου ανταγωνισμού, προς όφελος του καταθέτη, του δανειολήπτη και του συναλλασσόμενου.

Παράλληλα, ακολουθώντας και τις εξελίξεις στην τεχνολογία, θα ήταν αρκετά χρήσιμο και επωφελές αν η προσφορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών εμπλουτιζόταν και με την έγκριση οργανισμών που επικεντρώνονται στην ηλεκτρονική τραπεζική εργασία, ήτοι Electronic Money Institutions, διευκολύνοντας έτσι τις συναλλαγές και προσφέροντας εναλλακτικές επιλογές στην αγορά.

Ασφαλώς πρόκειται για δύσκολο εγχείρημα, το οποίο ενδεχομένως να απαιτηθεί η παραχώρηση κινήτρων σε τέτοιου μεγέθους οργανισμούς να εγκατασταθούν στην Κύπρο, όμως πιστεύουμε ότι το οποιοδήποτε κόστος θα είναι υποδεέστερο του οφέλους του θα παραχθεί.

Την ίδια στιγμή σημειώνουμε ότι, οι νομοθεσίες που αφορούν στις περιπτώσεις των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και όσων θα προωθηθούν για εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων για διευθέτηση εκκρεμούντων χρονιζόντων υποχρεώσεων θα πρέπει να είναι απλές, γρήγορες και αποτελεσματικές. Η απαίτηση για βεβαίωση των δανειακών υπολοίπων χωρίς οποιαδήποτε άλλη ρύθμιση ή κατεύθυνση από ανεξάρτητο ελεγκτή ενδεχομένως να προσθέσει περισσότερη αργοπορία και κόστος στη διαδικασία, χωρίς να αποκλείεται η τελική ρύθμιση μέσω του δικαστηρίου.

8. Χρηματοοικονομικές και Επαγγελματικές υπηρεσίες

Ο τομέας των χρηματοοικονομικών και επαγγελματικών υπηρεσιών αποτελεί έναν από τους βασικότερους πυλώνες του οικονομικού φάσματος της χώρας, τόσο ο ίδιος καθ'αυτός όσο και έμμεσα, αφού στηρίζει πολλές άλλες οικονομικές δραστηριότητες.

Έχοντας τα αυτά υπόψη, είναι εξαιρετικά σημαντικό να επιδιωχθούν τα ακόλουθα:

- να αναδειχθεί ο τομέας των επενδυτικών ταμείων, με την ψήφιση όλων των εκκρεμούντων νομοθεσιών,
- να αναπτυχθεί ο τομέας των υπηρεσιών διαχείρισης κεφαλαίων (asset management) και των υπηρεσιών διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας φυσικών προσώπων με φορολογική κατοικία στην Κύπρο (family office), μαζί με τις ανάλογες νομοθετικές ρυθμίσεις,

- να προωθηθούν συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών με εταιρείες τόσο στην Κύπρο όσο από τρίτες χώρες (domestic and cross border mergers),
- να αναπτυχθεί ο κλάδος των χρηματοδοτικών μισθώσεων (Leasing),
- να εισαχθούν τα επενδυτικά συνταξιοδοτικά ταμεία (Qualified Recognised Overseas Pension Schemes)
- υποβοήθηση και στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο πλαίσιο και του EU SME Relief Package, ως επίσης για την υποβοήθηση του πλάνου και διαδικασία διαδοχής στις οικογενειακές επιχειρήσεις,
- ενδυνάμωση της εκπαίδευσης σε σχολεία μέσης εκπαίδευσης των μαθημάτων της λογιστικής και των χρηματοοικονομικών, ως επίσης της ηθικής και φορολογικής συνείδησης.

Πρόσθετα, η Κύπρος θα μπορούσε να καταστεί **τεχνολογικός κόμβος** για την ευρύτερη γεωγραφική περιοχή, αποτελώντας διεθνές κέντρο ψηφιακής αριστείας, παρέχοντας ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών σε διεθνές επίπεδο.

9. Ενιαία εποπτική αρχή για θέματα Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και Εφαρμογής Κυρώσεων

Λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές που συντελούνται στη διεθνή σκηνή, καθώς και το βάρος που κουβαλά η Κύπρος σε σχέση με τη φήμη της, υποστηρίζουμε κατ' αρχήν την πρόταση της Κυβέρνησης για υιοθέτηση μιας ενιαίας αρχής για εποπτεία σε θέματα εφαρμογής των Κυρώσεων.

Έχοντας μελετήσει το θέμα πιο ενδελεχώς και κοιτάζοντας πρακτικές άλλων, πιο προηγμένων από την Κύπρο, χωρών στον χρηματοοικονομικό κλάδο, υποβάλαμε στην κυβέρνηση την εισήγηση όπως το Κράτος μελετήσει την πιθανότητα υιοθέτησης ενός οριζόντιου υπερκαλυπτικού μηχανισμού για ολόκληρο τον χρηματοοικονομικό κλάδο, για σκοπούς εποπτείας τόσο θεμάτων που άπτονται της νομοθεσίας για το ξέπλυμα παράνομου χρήματος όσο και της εφαρμογής των κυρώσεων. Για τον σκοπό αυτό, προτείνουμε όπως θεσπιστεί μια καινούργια, ανεξάρτητη εθνική αρχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (τύπου Financial Services Authority), η οποία θα έχει υπό την ευθύνη της, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- την εισαγωγή και τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τις κυρώσεις και άλλους συναφείς τομείς,
- να ενεργεί ως άμεσο σημείο επαφής για τις εξωτερικές αρχές, τους διεθνείς οργανισμούς αξιολόγησης, τον τύπο και άλλους οργανισμούς,
- το συντονισμό για τις διεθνείς αξιολογήσεις (π.χ. Moneyval, ΔΝΤ, ΕΕ, ΟΟΣΑ),
- της ετοιμασίας του έργου της Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων (National Risk Assessment) για τη χώρα,
- την ενσωμάτωση των Οδηγιών και Κανονισμών της ΕΕ στο ημεδαπό δίκαιο,
- τη συμμόρφωση όλων των τομεακών εποπτικών αρχών με τη νομοθεσία και τις ευθύνες τους ως ρυθμιστικές αρχές,
- την εφαρμογή των πιο σύγχρονων συστημάτων εκτίμησης κινδύνου, σχετικών τυπολογιών και προτύπων,

- την ενθάρρυνση των επιμέρους αρχών να εφαρμόζουν παρόμοιες διαδικασίες παρακολούθησης και πειθαρχικές διαδικασίες,
- τον συντονισμό, την καθοδήγηση και τη συνδρομή που παρέχεται στις τομεακές εποπτικές αρχές,
- την παροχή διευκρινίσεων και εξηγήσεων σχετικά με δύσκολους τομείς σε σχέση με εκείνους που αφορούν κυρώσεις και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες,
- την παραλαβή και αξιολόγηση πιθανών καταγγελιών που υποβάλλονται κατά επιχειρήσεων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών,
- τον έλεγχο και την επιβολή μέτρων επιβολής σε επιχειρήσεις που δεν συμμορφώνονται με τις απαιτούμενες υποχρεώσεις,
- τη διερεύνηση προβληματικών περιπτώσεων και τη δυνατότητα ανάληψης ποινικής δίωξης αυτεπάγγελτα, όπου αυτό αιτιολογείται,
- την εμφύσηση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας σε ξένους επενδυτές και σε διεθνείς αρχές.

Με την εισήγηση μας αυτή, όλες οι επιμέρους εποπτικές αρχές θα συνεχίσουν να εκτελούν τις αρμοδιότητες τους όπως πράττουν σήμερα (ήτοι την αδειοδότηση και εποπτεία των υπό αυτών ελεγχόμενων οντοτήτων), θα έχουν όμως ένα κεντρικό συντονιστικό και κεντρικό φορέα στον οποίο θα απευθύνονται.

Μια τέτοια εξέλιξη θα έχει καταλυτική συμβολή στην εικόνα εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας που θα εκπέμπει η Κύπρος, αφού θα είναι αφενός εναρμονισμένη με καλές διεθνείς πρακτικές και, αφετέρου, θα προκύψουν σημαντικές συνέργειες μεταξύ όλων των εποπτικών φορέων.

10. Αρχή Δημόσιας Εποπτείας Ελεγκτικού Επαγγέλματος

Η Αρχή Δημόσιας Εποπτείας Ελεγκτικού Επαγγέλματος (ΑΔΕΕΛΕπ) θεσπίστηκε με την έναρξη της ισχύος του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017 (Ν.53(Ι)/2017).

Η ΑΔΕΕΛΕπ είναι άμεσα συνυφασμένη με τον ΣΕΛΚ, αφού αυτή έχει την ύπατη αρμοδιότητα για το ελεγκτικό επάγγελμα, εκχωρώντας στον ΣΕΛΚ μέρος των αρμοδιοτήτων της.

Δυστυχώς η νομοθεσία παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες και δυσλειτουργίες, γεγονός που καθιστά την αποτελεσματική της εφαρμογή δύσκολη. Κατά την άποψή μας, ο περί Ελεγκτών Νόμος του 2017, αν και αποτελεί εναρμονιστική νομοθεσία, χρειάζεται ριζικής αναθεώρησης για να καταστεί σύγχρονος και αποτελεσματικός.

Η ΑΔΕΕΛΕπ βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο και θα χρειαστεί την άμεση προσοχή και στήριξη της κυβέρνησης και την Βουλής των Αντιπροσώπων, έτσι ώστε να αποκτήσει τους απαραίτητους πόρους και υποστήριξη για να λειτουργήσει απρόσκοπτα όπως άλλοι ενωσιακοί και εποπτικοί θεσμοί. Αυτό γίνεται ακόμα πιο σημαντικό δεδομένης της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας CSRD, όπως αναφέρεται πιο πάνω, που επηρεάζει σημαντικά τόσο το ελεγκτικό πλαίσιο όσο και αυτό των εκθέσεων των νόμιμων ελεγκτών και των εκθέσεων των ιδίων των εταιρειών.

11. Εισαγωγή κυπριακού προτύπου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

Εφαρμόζοντας τις πρόνοιες της Ευρωπαϊκής Λογιστικής Οδηγίας 2013/34/ΕΕ σε ότι αφορά την ετοιμασία οικονομικών καταστάσεων και της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ο ΣΕΛΚ προτείνει την εισαγωγή ενός απλοποιημένου χρηματοοικονομικού πλαισίου για την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων των ΜΜΕ. Η Λογιστική Οδηγία βασίζεται στην αρχή της «προτεραιότητας στις μικρές επιχειρήσεις». Για να αποφευχθεί η δυσανάλογη διοικητική επιβάρυνση των επιχειρήσεων αυτών, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να απαλλάξουν τις ΜΜΕ επιχειρήσεις από ορισμένες υποχρεώσεις οι οποίες ενδέχεται να συνεπάγονται αδικαιολόγητα επαχθή διοικητικό φόρτο για αυτές.

Ο ΣΕΛΚ ήδη ανέλαβε πρωτοβουλία για την ετοιμασία ενός τέτοιου προτύπου, λαμβάνοντας καταρχάς τα δικαιώματα χρήσης του αντίστοιχου προτύπου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για ΜΜΕ της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Λογιστών (IFAC), το οποίο θα προσαρμοστεί στα πλαίσια της Λογιστικής Οδηγίας. Έχει ήδη ξεκινήσει ένας κύκλος από προκαταρκτική διαβούλευση με τους άμεσα ενδιαφερόμενους φορείς. Η κύρια ευθύνη για το έργο εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, το οποίο θα έχει την ευθύνη ετοιμασίας του σχετικού νομοσχεδίου που θα τροποποιεί τον περί Εταιρειών Νόμο.

Η πιο πάνω εργασία εμπίπτει επίσης και στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της ΕΕ με τίτλο «SME Relief Package», που εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο 2023.

Είμαστε της άποψης ότι, η πιο πάνω εξέλιξη θα εναρμονίσει το Κυπριακό εταιρικό δίκαιο με αυτό της ΕΕ, διευκολύνοντας τη λειτουργία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κύπρο, καθιστώντας τες πιο ανταγωνιστικές και με περισσότερες ευκαιρίες χρηματοδότησης.

12. Εισήγηση για μελέτη της εισαγωγής του «ναυτιλιακού εμπιστεύματος»

Ενόψει της ανάγκης για προσέλκυση αξιόπιστων επενδύσεων που άπτονται του τομέα της Ναυτιλίας, αλλά και ενίσχυση των ενυπαρχόντων επενδύσεων στην Κυπριακή Δημοκρατία, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα ισχύοντα στο παρόν παγκόσμιο οικονομικό κλίμα, είναι σημαντικό η Κύπρος να προχωρά σε νέες και καινοτόμες ιδέες για εμπλουτισμό της γκάμας των υπηρεσιών που προσφέρει. Προς το σκοπό αυτό, εισηγούμαστε όπως εξεταστεί η πιθανότητα εισαγωγής στην Κύπρο του θεσμού του «ναυτιλιακού εμπιστεύματος». Νοείται ότι, είναι απαραίτητο να προηγηθεί περαιτέρω μελέτη και διαβούλευση με το Υφυπουργείο Ναυτιλίας και με άλλους ενδιαφερόμενους φορείς του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα.

Συγκεκριμένη εισήγηση έχει ήδη υποβληθεί ενώπιον της Υφυπουργού Ναυτιλίας για εισαγωγή μέσω νομοθετικής ρύθμισης της έννοιας και εύρυθμης λειτουργίας των Ναυτιλιακών Εμπιστεύματος. Αξίζει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι, είναι επίσης σημαντικό να γίνουν οι κατάλληλες διορθώσεις και στο νόμο που αφορά στις Ναυτιλιακές Εταιρείες (ΝΕΠΕ), ο οποίος παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες. Είμαστε στη διάθεσή σας για να συζητήσουμε το πιο πάνω θέμα σε περισσότερο βάθος.

13. Μεταρρυθμίσεις

Συνεχίζουμε ασφαλώς να υποστηρίζουμε την εφαρμογή των διάφορων μεταρρυθμιστικών μέτρων που έχουν ήδη αποφασιστεί ή τροχοδρομηθεί όπως:

- την μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα,
- την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- την εφαρμογή στο δημόσιο της ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων του Κράτους στη βάση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων,
- τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση σε επίπεδο Κράτους,
- την ενδυνάμωση του τομέα της έρευνας και της καινοτομίας,
- την ενίσχυση των υποδομών σε ότι αφορά στην εξυπηρέτηση του πολίτη και των εργαζομένων, πχ κοινωνική μέριμνα, σχολικές εγκαταστάσεις, υπηρεσίες υγείας, διευκολύνσεις σε γονείς που διαμένουν εκτός αστικών κέντρων,
- τη στήριξη του πρωτογενή τομέα,
- τα θέματα ενέργειας, την περαιτέρω ενδυνάμωση του πλαισίου συμμόρφωσης – ξεπλύματος παράνομου χρήματος – κυρώσεων,
- το Πρόγραμμα Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας,
- καθώς και ότι συνεπάγεται προς επαύξηση της ανταγωνιστικότητας και της καλής φήμης της χώρας.

Πολύ σημαντική είναι επίσης η μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη και η αναθεώρηση του περί Εταιρειών Νόμου, ένα έργο που έχει ήδη αποφασιστεί αλλά δεν έχει ακόμα ανατεθεί σε ανάδοχο για υλοποίηση.

Για να είναι δυνατή η περαιτέρω προσέλκυση επιχειρήσεων και επενδύσεων στην Κύπρο και η αποτελεσματική λειτουργία τους με όλα τα συνεπακόλουθα οφέλη, είναι καίριας σημασίας η **δημιουργία και προσφορά των κατάλληλων υποδομών σε εθνικό επίπεδο**. Η αναφορά μας σε υποδομές περιλαμβάνει τα αεροδρόμια και τα λιμάνια, τις διαδικασίες απόκτησης αδειών εργασίας, το οδικό δίκτυο, το ψηφιακό δίκτυο και τη διαδικτυακή σύνδεση (internet), τους τομείς της παιδείας και της υγείας, ως επίσης την στέγαση και την ανάπτυξη γης.

Τα πιο πάνω σημεία αποτελούν προκαταρκτικές εισηγήσεις με σκοπό την πιο ενδελεχή μελέτη και σταδιακή υλοποίησή τους. Εφόσον υλοποιηθούν, αναμένεται να προσδώσουν μεγαλύτερη δυναμική και ώθηση στο κράτος για να προχωρήσει με περισσότερη αισιοδοξία και σε άλλες δράσεις.

Τέλος, μια από τις πιο σημαντικές δράσεις που η πολιτεία οφείλει να αναλάβει είναι αυτή της **αποκατάστασης της φήμης και της καλής εικόνας της χώρας**, κάτι που θα αντανakλαστεί και στην ευκολία της επιχειρηματικής δραστηριότητας και ανταγωνιστικότητας της χώρας. Ασφαλώς αυτό δεν απαιτεί μόνο ευχολόγια ή απλές εξαγγελίες, αλλά προϋποθέτει απτά έργα, στρατηγικά δομημένα και συγκροτημένα προσέγγιση από το Κράτος, το Κοινοβούλιο και τον ιδιωτικό τομέα. Απαιτείται συντεταγμένη και συντονισμένη προσέγγιση, με την κυβέρνηση να αξιοποιήσει τις υπηρεσίες εξειδικευμένων επαγγελματιών σε θέματα προβολής, για να καταρτιστεί η στρατηγική προβολή της χώρας σε διεθνές επίπεδο. Αναπόφευκτα θα απαιτηθούν

πόροι σε ανθρώπινο και σε οικονομικό κεφάλαιο, στα οποία ο ιδιωτικός τομέας θα μπορούσε να συνεισφέρει και να συντρέξει στην εν λόγω δράση.

Όπως πάντα, ο ΣΕΛΚ βρίσκεται στη διάθεσή σας για περαιτέρω διαβούλευση και συνεργασία.

Με εκτίμηση

Κυριάκος Ιορδάνου
Γενικός Διευθυντής